

Éghajlatváltozás hatása a természetes növénytakaróra

Dr. Kulcsár László
Természetvédelmi szakmérnök

Sárvár, 2023.04.24.

TOP-2.1.3-16-VS1-2021-00020

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az éghajlat és a növényzet

- A növényzet életfeltételeit a környezeti tényezők közül az éghajlat (pl. hőmérséklet, csapadék, páratartalom, besugárzás, évszakok váltakozása...) alapvetően meghatározzák
- Egy területen mindig az adott éghajlathoz alkalmazkodott növényzet (vegetáció) fordul elő
- Az éghajlaton belül a növények szempontjából kiemelkedő fontosságú a **csapadék mennyisége**, mivel ez a környezeti tényező határozza meg az élőhelyek vízellátását

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A növények csoportosítása vízigény szempontjából

Vízinövények (hidatofitonok): lebegő vagy rögzült hínárnövények gyengén fejlett gyökérzettel, keveset transpirálnak, szárazságtűrésük minimális

Mocsári növények (helofitonok): sok vizet vesznek fel és erősen transpirálnak, némelyikükénél (pl. nád) már szárazságtűrő berendezkedések alakulnak

Közepes vízellátottságú növények (mezofitonok): közé a kaszálórétek és zárt erdők lágyszárú növényei tartoznak, olykor már párolgáscsökkentő berendezkedésekkel rendelkeznek

Szárazságtűrő növények (xerofitonok): a vízhiány illetve száraz időszak átvészelésére alkalmazkodott növények (pl. kövirózsa)

A vízellátottság szempontjából leginkább befolyásolt növényzeti egységek

- Vízi növényzet (hínárok): lebegő ill. legyökerező hínárok
- Nádasok
- Lápok (tőzegmohás lápok)
- Magassásosok, zsombékosok
- Láprétek (üde és kiszáradó láprétek)
- Mocsárrétek

Fehér tündérrózsa hínár a múzeumfaluban Szombathelyen

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTÉS A JÖVŐBE

Tőzegmohás láp Szőce mellett

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Zsombékoló bugás sás állomány a Lánka- patak mellett

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFÉKTETÉS A JÖVŐBE

Gyapjúsásos üde láprét Gérce határában

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Mocsárrét Sitke határában szibériai nőszirómmal

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A klímamodellek előrejelzése a Kárpát-medence klímaváltozására

- **tavasszal és ősszel** a melegedés dominál, míg a csapadékviszonyokban nem várható szignifikáns változás
- **nyáron** egyértelműen melegebb és szárazabb lesz a klímánk
- **télen** a melegedés mellett valószínűleg csapadékosabb lesz az időjárás
- várhatóan növekszik az időjárási szélsőségek (árvízhajlam, aszályhajlam, hőhullámok) intenzitása és gyakorisága

Az éghajlatváltozás számokban Vas megye területén

1978 és 2007 közötti időszakban Vas megye területén

- az évi középhőmérséklet 1,5-1,6 C-kal emelkedett (Leginkább melegező tájak: Kőszegi-hg., Vas-hegy, Kőszeghegyalja, Vasi-Hegyhát nyugati része)
- az éves csapadékösszeg 15-20 %-kal csökkent

(Forrás: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet
Magyarország térképeken 2011)

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A csapadék csökkenésének növényzetre gyakorolt kedvezőtlen hatásai

- a vegetációs időszakban jelentkező vízhiány (aszály) – rövid távú hatás (ált. egy éven belül)
- talajvízszint csökkenése - **hosszabb távú hatás**
- holtágak, időszakos vízállások kiszáradása - **visszafordítható**
- lápi és mocsári élőhelyek kiszáradása következtében bekövetkező átalakulása (szukcesszió) - **nem visszafordítható**
- a már napjainkban is zajló erdőpusztulások

A csökkenő csapadék mennyisége miatt veszélyeztetett élőhelyek

- holtágak
- időszakos vízállások
- árkok, kubikgödrök
- tőzegmohás lápok, láperdők
- üde láp- és mocsárrétek
- üde erdők
- (szántóföldek, ültetvények)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Holtágak veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZAG
KORMANYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Időszakos vízállások veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFÉKTETÉS A JÖVŐBE

Lápok veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Láprétek veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZAG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Láprétek veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Mocsárrétek veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFÉKTETÉS A JÖVŐBE

Mocsárrétek veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFÉKTETÉS A JÖVŐBE

Üde erdők veszélyeztetett növényei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Köszönöm a figyelmet !

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE